

# **Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen z języka polskiego dla klas 4**

„Nowe słowa na start!”  
Wydawnictwo Nowa Era  
rok szkolny 2024/2025

---

Wymagania edukacyjne z języka polskiego są zgodne z:

- Podstawą programową kształcenia ogólnego,
- Programem nauczania języka polskiego w szkole podstawowej – „Nowe słowa na start!”,
- Statutem szkoły.

W dokumencie ujęto wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego. Podano wymagania niezbędne do uzyskania oceny dopuszczającej, dostatecznej, dobrej, bardzo dobrej i celującej. Na każdą kolejną wyższą ocenę uczeń musi także spełnić wymagania przyporządkowane ocenie niższej.

**Ocenę niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wszystkich wymagań na ocenę dopuszczającą.

**Dla uczniów posiadających opinie o dostosowaniu wymagań edukacyjnych lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej wymagania są dostosowane indywidualnie do wskazań.**

## WYMAGANIA EDUKACYJNE

PODSTAWOWE

PONADPODSTAWOWE

### OCENA

**dopuszczająca**  
[1]

**dostateczna**  
[1+2]

**dobra**  
[1+2+3]

**bardzo dobra**  
[1+2+3+4]

**celująca**  
[1+2+3+4+5]

Uczeń opanował w każdej wyróżnionej dziedzinie określone umiejętności.

Uczeń potrafi to, co obejmują wymagania podstawowe oraz opanował umiejętności ponadpodstawowe.

#### **I.      Kształcenie literackie i kulturowe**

##### **SŁUCHANIE:**

- skupia uwagę na krótkich wypowiedziach innych osób,
- reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą),
- rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów,

#### **I.      Kształcenie literackie i kulturowe**

##### **SŁUCHANIE:**

- koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych, a zwłaszcza odtwarzanych utworów,
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych,
- na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę:

- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, przeprosiny,
- wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym niedługim tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej,
- rozumie ogólny sens słuchanych utworów,
- **słucha innych i uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania ,odpowiada,**
- **wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkudzaniowej wypowiedzi,**
- **powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi,**
- **opowiada fabułę usłyszanej historii,**
- **rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów.**

#### **CZYTANIE:**

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji,
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, przeprosiny,
- wskazuje najważniejsze informacje w odpowiednich akapitach przeczytanego tekstu, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost,
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi,
- rozumie ogólny sens czytanych utworów,
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym,
- **identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi,**
- **określa temat i główną myśl tekstu,**
- **oddziela informacje ważne od drugorzędnych,**
- **wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu,**
- **wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi,**

- formułuje pytania,
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu,
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich,
- **przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi,**
- **odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów prozatorskich i poetyckich,**
- **wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu,**
- **nazywa intencje nadawcy komunikatu,**
- **odczytuje i wyjaśnia przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich.**

#### **CZYTANIE:**

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych,
- wybiera i wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu,
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi oraz samodzielnie tłumaczy przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi,
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach,
- rozumie funkcje części składowych wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie,
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji,
- **wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi, np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą,**
- **oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przenośnych,**
- **odczytuje i wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli,**

- rozpoznaje cechy życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu,
- wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie,
- posługuje się akapitami.

#### **DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE:**

- sprawdza pisownię wyrazów w słowniku ortograficznym,
- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, encyklopedii, czasopisma, stron internetowych.

#### **ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY:**

- mówi o swoich reakcjach czytelniczych,
- dostrzega zabiegi stylistyczne w utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce, wskazuje epitet, porównanie, przenośnie, rymy,
- wskazuje wers, strofę, refren,
- odróżnia fikcję od rzeczywistości,
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych,
- określa wybrane elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia,
- rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator),
- zna cechy baśni i legendy,
- wyodrębnia komiks, film i spektakl spośród innych przekazów i tekstów kultury,
- nazywa swoje reakcje czytelnicze,
- nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich (epitet, porównanie, przenośnia, rym),

- schemacie i notatce,
- wskazuje i odczytuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi,
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach,
- ma świadomość konstrukcji wypowiedzi i rozumie funkcje takich części składowych wypowiedzi, jak: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie,
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu,
- czyta ze zrozumieniem, również teksty spoza listy lektur,
- wykorzystuje treści zawarte w artykułach, instrukcjach, przepisach, tabelach, schematach i notatkach w tworzeniu własnych wypowiedzi,
- odczytuje głośno utwory poetyckie i prozatorskie i je interpretuje.

#### **DOCIERANIE DO INFORMACJI– SAMOKSZTAŁCENIE:**

- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych,
- wybiera informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych; konfrontuje je z innymi źródłami,
- wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym.

#### **ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY:**

- uzasadnia swoje reakcje czytelnicze,
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia,
- identyfikuje baśń i legendę,
- rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu,

- rozumie funkcję obrazowania poetyckiego w liryce,
- dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe
- odróżnia autora od osoby mówiącej w utworze,

- określa i nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia,
- wskazuje cechy baśni i legendy w utworze,
- rozpoznaje elementy rytmu: wers, zwrotka, rym, refren
- zna pojęcia : gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka

- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym),

## II. Tworzenie wypowiedzi

### MÓWIENIE:

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem,
- formułuje pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym,
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje,
- wyraża wprost swoje intencje,
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie,
- stosuje zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem,
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki,

- rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście,
- objaśnia znaczenia porównań i przenośni w tekście,
- 

odczytuje przesłanie utworu,

- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami,
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze

epickim

- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu do interpretacji utworu,
- objaśnia funkcję epitetów, porównań i przenośni w tekście,
- wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych: filmu programów informacyjnych i rozrywkowych
- odczytuje morał baśni.

- porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich,
- wskazuje elementy baśni i legendy w innych tekstach kultury,
- dostrzega różnice między celem programów informacyjnych, rozrywkowych,
- odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość.

## II. Tworzenie wypowiedzi

### MÓWIENIE:

- przedstawia własne zdanie w rozmowie,
- świadomie dobiera intonację zdaniową,
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi,

filmu,

- za pomocą kilku zdań opisuje przedmiot, postać,
- za pomocą kilku prostych zdań opisuje obraz, ilustrację, plakat,
- stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym,
- wygłasza tekst utworu z pamięci,
- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej,
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące,
- formułuje pytania otwarte,
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych,
- wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą,
- stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem,
- wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i metaforycznym,
- składa życzenia, tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry,
- wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne,
- opisuje przedmiot, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni,
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne,
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens,
- stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych,
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem).

#### **PISANIE:**

- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu,

- uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami,
- łączy za pomocą odpowiednich spójników współzręczne związki wyraz w zdaniu,
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń,
- stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, czasownika,
- gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw,
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany,
- opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne,
- świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki,
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć,
- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów,
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów,
- wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu,
- stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi,
- uzasadnia własne zdanie w rozmowie,
- podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych,
- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego,
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym,
- w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy związane z omawianą tematyką,
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym,
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła,

- zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó–u, rz–ż, ch–h,
- dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu,
- uzupełnia prosty schemat, tabelę,
- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego, dialogu, ramowego planu wypowiedzi, zapisuje list, dialog, układu plan ramowy wypowiedzi,
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze,
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis przedmiotu, postaci,
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis obrazu, ilustracji, plakatu,
- stara się o estetykę zapisu wypowiedzi,
- stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó–u, rz–ż, ch–h i interpunkcji,
- dzieli wyrazy na głoski i litery, rozróżnia funkcję zmiękczącą i sylabotwórczą w typowych przykładach,
- konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym,
- używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych,
- w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące,
- zapisuje pytania otwarte,
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych,
- samodzielnie zapisuje dialog,
- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne,
- tworzy ramowy plan wypowiedzi,
- układa opowiadanie
- redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu,

- interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania,
- stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu,
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi,
- dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka,
- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania,
- podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury/dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie czwartej;
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych.

#### PISANIE:

- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó–u, rz–ż, ch– h i interpunkcji oraz potrafi je zastosować w sytuacjach nietypowych
- w kilkuzdaniowych wypowiedziach związanych z lekturą, filmem, czy codziennymi sytuacjami, łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji,
- w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, czasownika, przymiotnika,
- w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne,
- w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw,
- układa życzenia, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie,
- stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi,
- pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie,

- zapisuje prostą instrukcję, np. przepis kulinarny, zasady gry,
- tworzy opis przedmiotu, postaci, obrazu, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni,
- w liście prywatnym, dialogu, zaproszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny.

### III. Kształcenie językowe

#### Stosuje wiedzę językową w zakresie:

- słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne oraz wyrazy pokrewne w rodzinę wyrazów),
- składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu, rozróżnia zdania pojedyncze, złożone i równoważnik zdania, wskazuje orzeczenie w zdaniu, zna wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące
- fleksji (wskazuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu, określa formę odmiennych części mowy, odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych),
- fonetyki(zna alfabet, dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby).

#### Stosuje wiedzę językową w zakresie:

- słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście),
- składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone i równoważniki zdań, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających,

streszcza utwory fabularne,

- świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki,
- opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń,
- zapisuje dialog w opowiadaniu,
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania opinii, emocji ,uczuć,
- dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia,
- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi i o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów,
- uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury,
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym,
- komponuje i przekształca plan wypowiedzi,
- pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera,
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy,
- dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu,
- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych,
- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi.

### III. Kształcenie językowe

#### Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

wykrzyknikowych),

= fleksji (określa formę gramatyczną czasowników, rzeczowników, przymiotników; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenie złożone;

oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym),

= fonetyki (wykorzystuje umiejętność dzielenia wyrazów na sylaby przy przenoszeniu wyrazów do następnej linijki).

Stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu.

- słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi),

- składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone oraz równoważniki; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji),

- fleksji (używa odmiennej części mowy w poprawnych formach),

- fonetyki (stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby w poprawnym ich zapisie),

Sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

- słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej),

- składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzi złożonych),

- fleksji (w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym),

- fonetyki (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów)

Świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie:

- treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki.